



ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ

АКАДЕМИЧНО ИНФОРМАЦИОННО ИЗДАНИЕ

БРОЙ 8 (343), година XXII

8 ноември 2004 година

ИМА И НЕЩО ТАКОВА КАТО БИЕНЕ НА СЪРЦЕ

НА СТР. 10

УНИВЕРСИТЕТЪТ
ЧЕТЕ

НА СТР. 2

СТИПЕНДИЯ
ЗА
ЛИТЕРАТУРА
НА
ИЗДАТЕЛСТВО
“ПИГМАЛИОН”
ЗА 2004 ГОДИНА

НА СТР. 2



ГОРДОСТТА НА
ХИЩНИЦИТЕ

НА СТР. 7

ДЕМОГРАФСКИЯТ
СРИВ -
РЕАЛНОСТ
ИЛИ
ЗАПЛАХА ЗА
БЪЛГАРСКАТА
НАЦИЯ

НА СТР. 7

КВАНТОВА
ТЕОРИЯ ЗА
ЧОВЕШКОТО
ОБЩЕСТВО

НА СТР. 2

МЕЖДУНАРОДНА
КОНФЕРЕНЦИЯ
ЗА ОТНОШЕНИЯТА
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ -
ИЗТОЧНА ЕВРОПА

НА СТР. 6

В броя четете още:

- Да спасим царския орел
- Новите Нобелови лауреати
- Състояние Вселюбов
- Шалом Алейхем - еврейският писател, сравняван с Гогол, Марк Твен и Балзак
- В опасност ли е библиотеката

УНИВЕРСИТЕТЪТ ЧЕТЕ

Милена ГЕОРГИЕВА

Под мотото „Университетът чете“ в ПУ „Паусий Хилендарски“ започна инициативата „Месец на книгата“, през който в Университета гостуват водещи издателства в областта на научната, учебната и художествената литература. Домакин на литературните срещи е Катедрата по история на литературата и сравнително литературознание към Филологическия факултет.

В рамките на седмица всяко едно от четирите пловдивски издателства - „Пигмалион“, „Жанет 45“, „Летера“ и „Хермес“, представя новата си продукция, като са предвидени срещи с автори, съставители и преводачи. В седмицата на съответното издателство в сградата на ректората са разположени книжни щандове, на които предлаганите книги могат да бъдат закупени с отстъпка.

На 13 октомври в изцяло обновената 6 аудитория на Университета се проведе първата от поредицата литературни срещи, която беше с изтъкнатия преводач на немскоезична литература проф. Владко Мурдаров, едно от лицата на издателство „Пигмалион“. На срещата присъстваха ректорът проф. д-р Иван Куцаров и собственикът на издателството г-н Емил Стоянов, който е възпитаник на Пловдивския университет. Г-н Стоянов обяви решението си за учредяване на годишна литературна стипендия (статутът на стипендията публикуваме отделно).

Проф. Мурдаров е известен най-вече с преводите си на немскоезични драматургични текстове. Той е носител на множество отличия, сред които и голямата национална награда „Христо Г. Данов“. За преводача Владко Мурдаров най-сериозното предизвикателство е в стремежа едновременно да бъде верен и на ориги-

налния текст, и на спецификата на публиката, за която го превежда. Проф. Мурдаров

считава по неповторим начин езиковед, преводач и преподавателя в себе си - членува в Международния комитет на славистите, работи в Института по български език към БАН и преподава в НАТФИЗ.

Владко Мурдаров превежда от немски език и редактира езиковедска, философска и театроведска литература. Превел е над 80 текста от класически и модерни немскоезични писа-

тели, като Гьоте, Шилер, Франк Ведекинд, Артур Шницлер, Роберт Музил, Петер Турини, Вернер Шваб, Томас Бернхард, Георг Табори и редица от най-новите австрийски автори, чиито пиеси се играят в театрите в София и страната. По време на срещата проф. Мурдаров сподели с аудиторията трудностите на преводаческата дейност, в което всъщност се съдържа и предизвикателството в нея. Немскоезичните автори имат доста разкрепостен начин на изразяване, който се оказва трудносмилаем за българската публика и добрият преводач трябва да намери точната дума, която да запази „пиперливия“ нюанс на фразата, без тя да стане прекалено агресивна за съответния читател.

Друг проблем за преводача идва от факта, че някои текстове са написани изцяло на диалект. В „Лов на плъхове“ например Турини използва виенски диалект, като едновременно с това издава текста и на книжовен език - но това вече не е „Лов на плъхове“! Самият автор обаче помага на преводача, като препоръчва част от книгата да бъде адаптирана на местния диалект, за да се запази специфичният стил на текста.

Има и жестоки автори - Бернхард например пише, без да поставя препинателни знаци. Подобен текст може да бъде четен по много начини - и отново да бъде предизвикателство за преводача. А той е не просто посредник между два езика - той е медиатор между две културни системи, между два типа световещане, между два свята. А ние, читателите, можем да бъдем благодарни на добрия превод, който заличава езиковата бариера и прави за нас достъпно истинското послание на текста.

СТАТУТ на стипендията за литература на издателство „Пигмалион“ за 2004 година

Издателство „Пигмалион“ учреди стипендия за литературно произведение, създадено от студенти в Пловдивския университет „Паусий Хилендарски“.

Условия за участие в конкурса:

1. За получаване на стипендията могат да кандидатстват всички студенти редовно или заочно обучение от ПУ „Паусий Хилендарски“.

2. Кандидатстването става чрез предаване на литературен текст до 100 стандартни машинописни страници.

3. Всеки кандидат може да участва само с един текст.

4. За 2004 г. срокът за предаване на текстовете е до 5 декември 2004 г. в изда-

телство „Пигмалион“, бул. „Цар Борис III Обединител“ 37, палата 5, Емилia Маринова, тел.: 96 48 41, 96 29 03.

Общи положения:

Журито ще бъде излъчено от ръководителя на Катедрата по история на литературата и сравнително литературознание.

Резултатите ще бъдат обявени публично в 6. аудитория до 10 януари 2005 година от представители на издателство „Пигмалион“ и Катедрата по история на литературата и сравнително литературознание.

Стипендията е в размер от 100 лв. месечно за една календарна година и включва издаването на книга на спечелилия конкурса за 24 май 2005 г.

Издателство „Пигмалион“ е основано през 1992 г. в Пловдив. В издателската си програма е заложило на философската, политическата и художествената литература, като приоритет имат преводната западноевропейска литерату-

ра и книгите, подпомагащи културния диалог между България и Европа. В своята 12-годишна история издателството публикува творби на издавани досега на български език автори от Австрия, Швейцария и Германия.

СЪСТОЯНИЕ ВСЕЛЮБОВ

(НАБЛЮДЕНИЯ ВЪРХУ ЛИРИКАТА НА БОЖАНА АПОСТОЛОВА)

Гергина КРЪСТЕВА

Страховете на неумелите тълкуватели са слабост, в която добрите поети могат да се взират с любопитство. Тези страхове не могат да променят собствената им същност, белязана не единствено от фактите, измерени в години, брой публикации, книги, а по-скоро от посланието, с което съпричастяват с изстраданите житейски болки и дочакани радости, с въртенето на онзи „полезен обектив от тъмното към светлото“, около който се върти „най-сладката дума - живот.“ Едно от доказателствата за това е творчеството на Божана Апостолова, поделено между шест лирически книги и един роман.

Поетическата визия за живота в неговите спонтанни и осезаеми проявления е особено устойчива в лириката на Божана Апостолова. Тази визия се гради с човешкото усилие, което изисква да разпознаваш точния звук в многогласието (или мълчанието) на вселената.

Този свят неподражаем,
многозвучен, мълчалив,
чака да го опознаем
и да го опазим жив
(„Пролет, лято, есен, зима...“)

Като основополагаща познавателна опора голямата тема за живота в лириката на Божана Апостолова моделира в себе си метафорите на посоката и пътя. В тях поетесата вплита така характерните за стиховете ѝ мотиви за паметта, отминалото време, спомена за майката и бащата, вината.

Мамо, днес когато теб те няма
моето сърце е път дъждовен,
път, от твоето сърце изровен,
път, по който преминават тежки
и сълза, и тръпен вик човешки...
(„Мамо, днес когато...“)

Тези метафори конструират биографичния разказ, чието начало е поставено още в дебютната стихосбирка - „Нестинарска орис“. Стихотворения като „И пак оживяват...“, „Страхувам се...“, „Обич“, „Семейно“ очертават посоките на житейското себеразказване, което в по-късните книги на поетесата - „Необетован свят“, „Както мама се кръсти“, „В питието на мрака“, „Вселюбов“, ще разположи детайлите на сегашното в перспективата на извървяното време и паметта.

В този план дори съзнанието за преминаване към пространството на отвъдността в стихосбирката „Състояние трето“, е по-скоро умозрително наблюдение отстрани, поредица от състояния, в които лирическата героиня

парадоксално улавя статиката през траекториите на едно постоянно движение.

Вървя на крачка от самата себе си
и никога не стигам да самата себе си.
(„Състояние първо“)

Ще се въздигна над квадрата пръст,
довчера коренче на мойто тяло...
(„Състояние второ“)

А пътят ми изкачва се нагоре „
затваря се, закръгля се като монета...
(„Състояние трето“)

Така отделните творби в „Състояние трето“ проиграват модела на кръговостта, в който краткотрайното стихване е само моментно състояние, подвластно на идеята за неуловимостта, постоянната изменчивост на света и човешката природа.

Възможността този свят и този живот да бъдат сглобени, подредени в паметта за отминалото, да очертаят целостта между отломките на спомена, се оказва непостижима. Но в привидния хаос, който в поезията на Божана Апостолова, непрекъснато следхожда нетрайната хармония, животът парадоксално притегля към себе си интуитивното усещане за смъртта - разпознаването ѝ преповтаря ритуала на открития звук в многогласието на живота.

Внезапна самота ме сполетя.
И сякаш сетих мравка на дланта си.
Нима така ще сетя и смъртта -
едничък звук от цяло многогласие.
(„Внезапна самота...“)

Смъртта се оказва част от паметта за светлината, поетически рефлекс, с който животът, в едно от своите състояния, сякаш интуитивно се противопоставя на собствената си измамност и изменчивост.

Че всяка смърт - море от светлина,
живота щеше да роди отново,
тъй както аз родила бях смъртта
и съизмервах себе си
със пътя, извървян до нея.
(„Състояние второ“)

А метафората, която, според мен, съдвоява привидно полюсните състояния и съхранява вечната им обвързаност, е метафората на водата. В лириката на Божана Апостолова настойчиво и многолико присъства метафориката на водното пространство в различни и причудливи форми - като знак за живот и спасителна глътка въздух, като памет за спомен, като миг на интимна сакралност, като жест на майчина любов... До степен на пълна идентификация с образа на реката, където и другостта на човешките присъствия е приела метаморфозата на брегове.

Втората седмица от инициативата „Университетът чете“ беше посветена на издателство „Жанет 45“. Основано преди 12 години, то се превърна в едно от водещите български издателства, което печата от класиците до най-новите имена в съвременната поезия и проза.

Издателството бе представено от следните автори: Божана Апостолова - поетеса и собственик на ИК „Жанет 45“, Теодора Димова („Емине“), Здравко Гълъбов („Лични полета“), Христо Карастоянов („Аутопия или...“) и Надежда Радулова („Памук, стъкло и електричество“).

Сега вървя опитомена и бреговете ми са равни.

Люлея син, люлея обич върху загрижени
вълни....

Но някъде дълбоко в мен крещат неистово
удавници
и аз разбирам, че това са изпепелените ми дни.

(„Като вода“)

Метафората на водата идентифицира себе си със силата на живота и многоликото човешко присъствие в него. В плана на съпричастие то тя се оказва единствено възможната поетическа реакция, с която човекът разпознава Другия и го привлича към себе си със спасителния жест на „утолената жажда“.

Не зная дали това е съзнателно търсена образност. Но се изкушавам да цитирам думите, споделени от Божана Апостолова в романа „Делнична Библия“:

„Улавям се, че няколко пъти водата нахлува в сравнителната ми система. Това е навярно от горчивото ми усещане, че самите ние, хората, сме вода: вървим уж по своя си път, ама току кривнем някъде, сетне дълго лъкатушим покрай внезапните камънаци и издатини на пресрещашото ни битие. Докато потънем накрая някъде или изчезнем сред безличната безкрайност на морето. Но нали все пак остава вкусът на нашата вода - за тези, които идват след нас...“

Прицелено в белетристичния текст това признание сякаш потапя в себе си и лирическите сетива. Вероятно водата е неочакваната мъдрост, която в поетическия свят на Божана Апостолова е укротявала нежно нестинарския плам на първите стихове. А може би стихите са вечната същност на привидно познатата, но винаги изненадваща женственост. Или постоянно пожелаваната хармония, в която съпричастие, щедро даряваната споделеност, прошката и себепознаването са състояния на една голяма Вселюб.

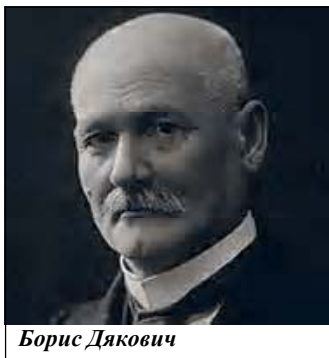
125 ГОДИНИ НАРОДНА БИБЛИОТЕКА „ИВАН ВАЗОВ“ - ТРАДИЦИЯ, ПРИЕМСТВЕННОСТ, НОВАТОРСТВО

Тенчо ДЕРЕКИЮВЛИЕВ

От ранната следосвобожденска 1879 година до днес Пловдив има своята културна институция с национално своеобразие - Народна библиотека „Иван Вазов“. Хронологичният показател 125 години е нейният пореден юбилей. От една страна, той води към разпопосочни размисли, а от друга - по неповторим начин ни показва хармонично осъществяване на връзката традиция-приемственост-новаторство. Целестремителната дейност на библиотеката е „в служба на българската духовност“, както се изразява сегашният директор ст.н.с. д-р Радка Колева. Юбилейното тържество съвпада с Деня на народните будители (1 ноември), а патронаж дава лично президентът Георги Първанов.

Най-ранните писмени сведения за съществуването на библиотеката са от 1 януари 1879 г. Учредяването ѝ като национална библиотека на Източна Румелия е по идея на заслужилия учител, книжовник и общественик Йоаким Груев, директор на Дирекция на народното просвещение. Летописната книга ни запознава с един особено любопитен факт: източнорумелийският главен управител Алеко Богориди иска от Йоаким Груев за директор да бъде привлечен чешкият историк Константин Иречек. По различни съображения обаче Иречек отказва да заеме поста. Тогава идва Александър Башмаков, руски учен и публицист, който я изгражда по модела на Петербургската публична библиотека. Читателите започват своите посещения на 15 септември 1882 г., а година по-рано, на 27 октомври 1881, е приет Закон за свободата на печата и според чл. 3 библиотеката получава по един екземпляр от всички публикации, излезли на територията на Източна Румелия. Шестнадесет лета след него (1897) министърът на Народното просвещение Константин Величков ще прокара Закон за задължителния депозит за Софийската и Пловдивската народна библиотека.

Приемник на Александър Башмаков е Илия Йовчев (от 1 януари 1883 до 20 февруари 1887). Той съставя „Каталог на



Борис Дякович

книгите в Областната библиотека и музей. Постъпили до 1 януарий 1885 г.” - първият опит за създаване на предметен каталог у нас. От съвременен гледище каталогът има историкодокументална стойност. Научните приноси на Пловдивската библиотека продължават с делото на Лука Касъров, автор на първия „Енциклопедичен речник“, който е в три части и има обем от 3172 страници. Лука Касъров подготвя и „Пълен български речник“, останал неиздаден и съхраняващ се сега в архивния фонд.

С редица преобразования на книгите и каталозите, съставяне на правилници и наредби, както и с широката обществена популяризация на библиотеката се свързва името на Борис Дякович, директор в продължение на 30 години - от 1901 г., когато го командирова министър-председателят на България Петко Каравелов само за четири месеца, до 1931 г. През неговия период е ускорена издателската дейност, обръща се засилено внимание на книгообменните връзки. Тогава

излиза и забележителният труд на проф. Беньо Цонев - „Славянски ръкописи и старопечатни книги в Народната библиотека в Пловдив“, свързан с 40-годишнината от учредяването на библиотеката.

По-късно директор е известният литературен историк Иван Радославов, а по времето на неговия следовник Димитър Цончев се налага евакуация на книжното имущество, отнесено в пловдивското село Чернозем, зара-



Ст. н. с. Радка Колева

ди бомбардировките през Втората световна война. Архивът и каталозите пък са били съхранявани в днешния Етнографски музей.

В различни периоди библиотеката се ръководи от Стоян Аргиров, Маньо Стоянов, Мария Сиракова, Русин Филипов, Стоян Инджев, Атанас Мосенгов, Славка Ломева, Йохан Лаутлиев.

„Това е една голяма годишнина, която предполага да видим извървения път, да вземем поуки от този исторически период, за да вървим напред в бъдещето“ - са думите на ст. н. с. д-р Радка Колева, вече петнадесет години начело на НБ „Иван Вазов“. Сега библиотеката е и културен център, където се реализират изложби, кинолектории, творчески вечери. В управленческата стратегия като приоритетна перспектива стои въпросът за цялостна автоматизация на обслужването.

Забележителното присъствие на преподаватели и студенти от Пловдивския университет не остава незабелязано от д-р Радка Колева. Тя споменава с удовлет-

Най-старите ръкописи

в библиотеката са Кюстендилският палимпсест и Слепченският апостол. И двата езикови паметника датират от 12 век. По съдържание Кюстендилският палимпсест е изборно евангелие с текстове от Страстната седмица. Произходът му е западнобългарски, писмото е старинно кирилско - дребен устав, а правописът - едноеров. За Пловдивската библиотека го купува Борис Дякович през 1920 г.

Слепченският апостол е подарен на 23 юли 1880 г. от Христо Пулеков. Откриването на паметника става в Слепченския манастир „Св. Йоан Предтеча“, край Прилеп. Слепченският апостол е изборен апостол с месецослов. Писан е от двама писачи със старинно кирилско писмо. През август 1905 г. руският славист Григорий Илински посещава Пловдивската библиотека, за да препише фрагментите от паметника, пазени в нея. Пергаментните пловдивски слова съдържат апостолски четива на неделата след Петдесетница. Паметникът е едноеров.

Сред уникалните, редките и ценните издания в Народна библиотека „Иван Вазов“ са и Аврамов сборник (1674), Четвероевангелието на Макарий, Часословец от 1566 на Яков Крайков, География от Страбон (1516), Стематографията на Христофор Жефарович, офортите на Рембранд, литографии на Кирил и Методий, Класическа златна библия от 1897 (на унгарски език), както и други книжни тела.

ворение взаимната полза от връзките между академичните представители и библиотеката. Ректорът на ПУ „Паисий Хилендарски“ проф. дфн Иван Куцаров изрича в поздравителния си адрес: „През своето 125-годишно съще-

В ОПАСНОСТ ЛИ Е БИБЛИОТЕКАТА...?

Проф. д-р Асен КАРТАЛОВ

125-та годишнина на Народна библиотека "Иван Вазов"! По този свещен повод сядам да пиша, защото съм неин дългогодишен читател, защото тя "присъства" властно и категорично продължително време в моя живот - най-напред като ученик, след това като студент и после като учител и преподавател в няколко висши училища в град Пловдив.

Аз съм от поколението на книгата, на четящото поколение. Формирах се под благотворното влияние поне на три университета. Първият е самият живот. Той е най-големият, "вечният" университет. В него бях постоянен ученик. Учих се всекидневно, постоянно извличах уроци - от успехи и неуспехи, от върхове и подножия, от радости и болки. Вторият е Философският факултет на Софийския университет "Св. Климент Охридски", в който имах рядкото щастие да се уча и да завърша успешно специалност "Философия". И третият университет е нейно величество Книгата...

В този университет ще си останата вечен студент не поради слаб успех, а заради силната ми необходимост да чета, да бъда в света на книгите, да се уча постоянно в един свят на динамично, на изригващо развитие на познанието, на науката. Натрупващата се информация ще се възползва, запазва и предава в различни материални носители - традиционни, електронни и...

тронни и...

Нейно величество Книгата ще продължи да стои на своя висок, но достъпен трон. Ще запази завинаги първостепенното си



место и значение в духовното и професионалното развитие на четящия човек. Ще го запази, защото четящият човек няма да изчезне, особено в сегашното историческо време, когато образованието, професионалното разви-

тие на личността е перманентен процес. Този процес не завършва с придобиването на средно специално или на висше образование, а продължава цял живот. Една от формите на самообучението е четенето на книги, най-вече на такива, които задоволяват професионални потребности - развитие на човешката личност в професионален план, за да може всеки човек да извършва качествено и ефективно своята дейност.

Но тази тенденция не е ли прекалено прагматична? Не се ли

Ако при Стогодишния юбилей на библиотеката есетото ми беше в оптимистичен, извисен, романтичен тон, то сега съм разтревожен реалист. По две причини - заради времето и заради възрастта ми. В различните си възрасти човекът е различен. Като младеж е идеалист, в зрялата си възраст е реалист, а в напредналата и особено в старческата е песимист и дори скептик...

Днес се безпокоя, тревожа се от това, че библиотеката е не толкова в безпроблемен възход, колкото в опасност, идваща от тревожно и застрашително намаляващото четене на книги. Редовните и активните читатели оредяват толкова много, че е нужно да бъдат ухажвани, обграждани с голямо внимание и уважение, защото да се четат книги днес едва ли не е някакво чудочество и геройство. Трябва да бъдем морално задължени на активните и умните, интелигентните читатели, защото благодарение на тях книгите са живи. Една книга е жива, когато се чете...

Спасителният изход не е в противопоставянето на активния читателски интерес на личността с интереса към телевизора, видеокасетата, компютъра. Вероятно това ще бъде много труден, бавен, еволюционен процес на семейното и общественото възпитание, на самовъзпитанието в едно време на масово оглупяване на човечеството.

Библиотеката трябва да се учи, да се бори да оцелява, да живее и да се развива в условията на пазарното общество. Нужно е да повиши своята активност и да предлага услугите си като търси читателите, спечелва ги и ги създава, а не само като ги очаква в своите читални и заемни служби. Това изисква библиотечните специалисти да бъдат повече апостоли на книгата, отколкото служители и информатори... Те трябва да рекламират, да информират читателите за новопостъпили книги в библиотечния фонд, да провеждат промоции на книги и срещи с

НА СТР. 6

125 години Народна...

ОТ СТР. 4

ствуване Народна библиотека "Иван Вазов" - Пловдив даде своя огромен принос за опазване и популяризиране на културното, историческото и книжовното богатство на нашата страна.

Съвременните сложни икономически обстоятелства нямат пагубно влияние върху институцията. Въпреки че е намалена покупката на някои заглавия, годишно в регистрите влизат нови 20000 тома. Немалка част са резултат от дарителски актове на посолства, фондации, чужди представителства. Библиотечното ръководство изразява признателност си за всичко това, изтъква и своята благодарност към утвърдените пловдивски изда-

телства "Жанет-45", "Хермес", "Летера", които обогатяват фонда с произведения на изтъкнати автори. Специално място сред даренията заема личната библиотека на акад. Петър Динеков, обособена като самостоятелен фонд в отделна читалня. Постигане е и изработеният във връзка с юбилея електронен каталог. Ст.н.с. д-р Радка Колева включва в творческите си проекти да напише история на Народната библиотека. Засега обаче съзидателната й енергия е концентрирана в пълноценното овладяване на административните задачи. Посланието й е в България да се акцентира върху образованието и духовността, защото те са в основата на икономически силните държави.

прагматизира читателският интерес към книгата? Каква ще бъде съдбата на художествената книга? Тя не задоволява прагматични, професионални, функционални потребности на личността. Тя е основен градивен фактор на човешката духовност, която няма директен прагматичен характер. Ще намалява и ще заглъхва ли морално-естетическата необходимост от нея?...

Преди да потърся и открия своя отговор на този въпрос, ще напомня, че преди 25 години, на 100-годишния юбилей на Народна библиотека "Иван Вазов" също бях поканен да напиша нещо, да споделя мислите си като читател за благородното и извисяващо дело на библиотеката. Сторих го в есето "Вечната памет и мисъл на човечеството".

Мога ли да повтора същите думи, изречени и писани тогава? В основни линии, казаното тогава, е валидно и днес. Основният му смисъл е, че библиотеката, като храм на книгата, като информационен център, ще бъде завинаги "паметта и мисълта на човечеството".

МЕЖДУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЯ ЗА ОТНОШЕНИЯТА ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ - ИЗТОЧНА ЕВРОПА

Крум КРУМОВ

Ролята на разширяването на Европейския съюз върху международните отношения със страните от Източна Европа беше основната тема на проведената във Факултета по управление на Варшавския университет, Полша, научна конференция.

Факултетът по Управление е третият по големина във Варшавския университет. В някога старата, но модернизирана из основи сграда учат над 6000 студенти. Модернизацията е извършена със собствени средства, разполага със супермодерна спортна зала, библиотека и всички видове съвременни технологии, необходими за качествено ниво на обучение, което възпитаниците на факултета доказано имат.

Гостоприемните домакини в лицето на декана на факултета проф. Кажимеж Рич и проф. Мариана Липиец-Зайховска се бяха погрижили конференцията да протече перфектно в организационно отношение. Академична атмосфера не липсваше нито в залата, където се

проведоха четенията, нито извън нея, където цареше ведро настроение, породено от младите по дух професори и специално поканените за случая министри от полския сейм.

Заседанията бяха разделени на четири секции и се проведеха на 16 и 17 септември, като през всеки от двата дни прииждаха разнородни участници.

Конференцията откри деканът проф. К. Рич с достойно и увлекателно слово. Начало на първата и впоследствие оказала се най-силна секция, постави професорът от Московския университет „Ломоносов“ Юрий Осипов. Докладът му, озаглавен „Европа епоки пост-модерно и международно отношение“ изправи на нокти домакините с остротата на изказа си. След като изнесе становището си,

проф. Осипов получи честта да ръководи една от секциите на руски език, което бе възприето като голям жест от страна на домакините.

Не по-малко остър обаче бе и докладът на енергичния професор Павел Божик, който даде повод за дискусии до края на конференцията. Проф. Божик бе цитиран многократно и неведнъж призоваван на словесен двубой.

Забележителен бе финалът на първа секция. Постави го бившият министър проф. Виеслав Чижович от катедрата по право и гранична политика на Икономическия университет във Варшава. По един изключително пламенен начин проф. Чижович отбеляза как се е стигнало до граничната реформа в Полша, като често използва думата „чудо“.

Последва почивка и елегантен обяд. Втората част бе посветена на отношенията между Полша, Русия и останалите бивши съветски републики. Интерес предизвикаха докладите на руските участници, които подчертаха важното значение на разширението на Европа върху политиката

на Русия.

Вторият панел се започна също така и с плътния доклад на проф. Михал Добровичински от Варшавския университет, който обърна особено внимание на междусъседските отношения на Полша.

Първият ден от конференцията завърши успешно. Някои дори пренесоха дискусийната атмосфера в коридора, други - в хотела, трети - по улиците на Варшава.

През нетърпеливо очаквания втори и последен ден се проведеха още два панела. Особено внимание бе обърнато на Украйна и нейните съседски отношения с Русия и Полша. „Quo Vadis, Украино?“ се чуваше често от катедрата пред нас.

Всички обаче знаеха, че това ще бъде денят на младия, но ерудиран професор Алойзи Новак, който преди това взимаше живо участие в дискусиите. Докладът на проф. Новак бе озаглавен: „Съвместната работа на Полша с Изтока след встъпването в Европейския съюз“. Професор Новак нашироко разпростря вижданията си относно възможностите за работа с държавите от Източна Европа, минавайки в словото си през задълбочено познаване менталността на съседните на Полша народи. Представянето на проф. Новак предизвика множество въпроси, стигаше се често до дискусия, а организаторите доволно и усми-

хнато потриваха ръце - конференцията бе повече от успешна!

В четвъртата секция направи впечатление докладът на Божена Вроблевска, която представи няколко практически аспекта на работата в сферата на икономическото развитие на Полша. Интерес предизвика и речта на представителя на банката за чуждестранна търговия в Москва д-р Кирил Зимарин. Той засегна съвременното състояние на руската банкова система, а на въпроса дали мафията има пръст в банковото управление на Русия отговори с категорично отрицание. С това конференцията завърши. Последва заключително слово на проф. Зайховска. След изключително изчерпателните доклади конференцията бе счетена за повече от успешна. Участниците бяха поканени отново догодина.

Името на България бе два пъти споменато на конференцията. Връзката - условията за развитие на туризма. Участниците подчертаха огромното богатство на България в това отношение.

Бих искал сърдечно да благодаря на г-жа Анна Дженчиоловска - вице консул на Република Полша във Варна, за безрезервната подкрепа, както и на проф. Мариана Липиец-Зайховска за поканата и безценния пример, който ми даде на тази конференция и който никога няма да забравя! Благодаря Ви от сърце!

В ОПАСНОСТ ЛИ Е БИБЛИОТЕКАТА?

ОТ СТР. 5

автори, да напомнят и отбелязват с юбилейни прояви и годишнини за величието и безсмъртието на значими творци в националната и световната художествена класика, за да привличат и поддържат винаги будно вниманието на читателите. Те го правят, но сега са твърде затруднени, нямат средства, бедна е библиотеката... Всички живеем с надеждата, че това е временно, че ще дойдат по-добри времена... Но нека не ги очакваме, а да ги създаваме.

Честит 125-годишен юбилей, Библиоте-

ко! И още много юбилейни годишнини, защото хубавите книги и библиотеки са вечни. Те надживяват и авторите, и читателите. Но именно това надживяване е вторият живот на талантливите и гениалните автори. С книгите си те продължават да живеят, защото творчеството им побеждава дори и смъртта. То е реалното, същинското обезсмъртяване на такива хора. Те имат основание да се надяват на това. Не звучи нито високомерно, нито суетно вярата на Пушкин, че с творчеството си е издигнал паметник, към който никога не ще зарастне народната пътека и надеждата на Иван Вазов, че

песните му „все ще се четат“...

Но вечният живот на големите поети и писатели зависи и от читателите, защото дори и добрите, талантливите и гениалните книги са живи, когато се четат. Но и читателите са живи, когато четат. Престанат ли да четат, живеят само телесно, бездуховно. Може би за такива хора се отнася крилатата афористична фраза на френския писател Ромен Ролан, който в романа си „Жан Кристоф“ ни напомня, че „има много живи, по-мъртви от мъртвите, и много мъртви, по-живи от живите“.

НОВ ХИМИЧЕСКИ ЕЛЕМЕНТ?

Химически елемент с пореден номер 113 са получили японски учени от Института за физически и химически изследвания „Рикен“ под ръководството на Коске Морита. След като в продължение на 80 дни те са сблъскали атоми на цинк и бисмут, са ре-

гистрирани няколко атома от новия химичен елемент, чиято продължителност на живот е 0,0003 секунди. Ако резултатите бъдат потвърдени от независима комисия, сред предварителните варианти за име на новия елемент са „рикениум“ и „япониум“.

ДЕМОГРАФСКИЯТ СРИВ - РЕАЛНОСТ ИЛИ ЗАПЛАХА ЗА БЪЛГАРСКАТА НАЦИЯ

Жанета КЮЧУКОВА

На 13 октомври в 4 аудитория на Ректората се състоя среща с г-н Спас Ташев, докторант по демография и статистика, научен сътрудник в БАН, член на ВМРО. Изложението му започна с представяне на демографската ситуация в България от 1990 г. до сега.

От тази година населението започва чувствително да бележи отрицателен прираст и да намалява ежегодно с 60 хиляди души. Раждаемостта спада рязко. И докато в Западна Европа на 5 осигуряващи се има 1 лице над 65 годишна възраст, то в България на 1,2 работещи се пада един пенсионер. Прогнозите за 2050 година са, че населението над 65 години ще бъде 30,1 % от обществото, а общият брой на българите 4,5 млн. Лекторът отбелязва и друг проблем - "изпадналият в социална изолация и маргинализация словес, съставляващи около 25% от неговия брой, дават 70% от общия прираст". Според г-н Ташев това води до задълбочаване на социалните проблеми в тази част от обществото. Ситуацията е такава, че намалява стремително раждаемостта, пенсионната възраст е увеличена, увеличава се и данъчната тежест за работещите, социалните фондове трудно се попълват. В България пред криза е и образователната система, има недостиг на ученици, което води до закриване на паралелки, до безработица, а оттам и до още по-ниска раждаемост. Високо е и нивото на детската смъртност, особено сред общностите с нисък социален статус.

*Всички цитати в статията са взети от "Демографска програма на ВМРО-БНД"

Някои от идеите на ВМРО за справяне с демографския срыв са: отпускане на нисколихвени кредити за младите семейства и частичното им погасяване от страна на държавата при ра-



След въвеждането в демографската ситуация на страната ни г-н Ташев насочи вниманието на малобройните присъстващи към идеите на ВМРО за разрешаването на тези проблеми. Предварително бяхме предупредени, че идеята е тази програма да бъде надполитическа и че е предоставена на всички партии с надеждата да се търси общонационално решение. ВМРО разчита на положителните различия между сегашния среден брой на децата в едно семейство (1,2) и средния очакван или желан брой деца. 16% от българите искат 1 дете, 70% - 2 деца, а 12% - 3. Много семейства отлагат раждането заради неясната социална перспектива в България. Освен това около 250-300 хиляди двойки страдат от някаква форма на стерилитет, но 70% от тях имат шанс за излекуване. Този факт също е потенциал за увеличение, при това с особено желани деца.

ждането на второ и трето дете; увеличаване на детските надбавки; увеличаване на детските помощи, отпускани за сираци; във финансираните от Здравната каса заболявания да се включат и всички форми на безплодие. На фона на добрите предложения прозвучаха и доста смущаващи за XXI век идеи - "спиране на детските надбавки за не-социализираните семейства"; в ученическа въз-

раст да няма надбавки, а да се трансформират в стипендии само за тези, които учат; "регистрация на двойките във фактически брак"; "държавата да подпомага устойчивите семейства". Доколкото ми е известно, по закон детските надбавки се отпускат поради факта, че някой е дете, затова и така се наричат, а именно - детски надбавки. Не виждам какво общо има с това, дали се учи или не - всеки сам избира колко умен иска да бъде. Тази рестрикция надали ще доведе до стремителен скок в интелектуалния капацитет на обществото ни. Много интересно е също така, какво ще се случи със семействата, които не са имали късмета да са така "устойчиви", както ВМРО си го представя? За "несоциализираните" семейства направо нямам думи, може би идеята е още повече да се "маргинализират" и чрез безпаричие и глад от "несоциализирани" да се превърнат в неек-

зистиращи! "Регистрация..." - без коментар!

Другите надежди на г-н Ташев за увеличение на нацията бяха: "обратната миграция", изработването на програми за завръщане, както и облекчен режим за желаещите да инвестират и живеят в България чужденци и др.

Като цяло беседата набелязва наистина едни от най-важните проблеми на нашата нация в демографско отношение. Голяма част от направените предложения бяха положителни. За съжаление се прокраднаха и някои не чак дотам добре обмислени идеи, които надали ще ни направят "достойни партньори на другите европейски нации", каквато се твърди, че била целта на програмата. Според моето скромно мнение трябва повече да внимават държавниците ни, за да не се увеличат още повече делата, които посъпват срещу България в Страсбургския съд!

ГОРДОСТТА НА ХИЩНИЦЕТЕ

Живко ИВАНОВ

Относно: удостоверение пред комисиите по оценяване и акредитация на специалностите към НАОА.

Копие: до Министерство на образованието и науката

От един форум в ABV.BG (<http://forum.abv.bg>) свалих следния кратък диалог:

1. Човекът обяснява какво се случило на брат му и търси информация:

Brat mi go priha Bulgarska filologiya v PU. Az mu kazah da ne kandidatstva, ama toi tva si iskashe. Kajete mi kak e tam, pls! Превод: Брат ми го приеха Българска

филология в ПУ. Аз му казах да не кандидатства, ама той т'ва си искаше. Кажете ми как е там, (не се чете)!

2. Един от отбора на времето и кипелите отговаря в стил "патил, та знае":

6te mu skasat zadnika ot u4ene.4e i na darjavniq nakraq ne probtawat. W PU e nai-silnata 6kola na sawremennata balgarska filologiq i sa ot hi6tnik

naгоре:)Zwu4i grubo,no towa e li4noto mi mnenie ot li4en opit:)

Превод: Ще му скъсат задника от учене. Че и на държавния накрая не прощават. В ПУ е най-силната школа на съвременната българска филология и са от хищник нагоре. Звучи грубо, но това е личното ми мнение от личен опит.

ШАЛОМ АЛЕЙХЕМ - ЕВРЕЙСКИЯТ ПИСАТЕЛ, СРАВНЯВАН С МАРК ТВЕН, ГОГОЛ И БАЛЗАК

Доц. д-р Ирина ЧОНГАРОВА

На 5 май тази година в Еврейския културен дом в Пловдив бе чествана 145-годишнината от рождението на Шалом Алейхем, чието име носи еврейското читалище в Пловдив. Изготвена е изчерпателна библиографска справка на публикуваното в България за и от Шалом Алейхем, която е на разположение на всички интересувани се в библиотеката на читалището.

Традиционният еврейски поздрав, Шалом Алейхем – Мир вам! - е и псевдоним на Шалом Нахумович Рабинович, роден на 2 март 1858 в Переяслав, град, който днес се намира в Украйна и се нарича Переяслав-Хмельницки.

Най-добрият източник на сведения за живота му е автобиографичният роман «На връщане», останал за съжаление незавършен. Шалом Алейхем се ражда в семейството на заможен еврей, който се разорява в трудните години на големи промени в Русия в края на деветнадесети век. Семейството е многолюдно, Шалом има дузина братя и сестри. На 13 години загубва майка си. Едно от първите «литературни произведения» на Шалом Алейхем е «Лексиконът», включващ (по азбучен ред) клетвите и ругатните, с които е обсипвала заварените си деца неговата мащеха. Той четял речника, като подражавал изкусно на жестовете и интонацията ѝ пред всеки, който пожелал да слуша, голям смях паднал.

Не успява да продължи образованието си в Киев, и става частен учител – учи децата на богати евреи. Така се оказва в дома на евреина Ели Мейлах Лоев, където среща дъщеря му Годъл - Олга - жената на своя живот. Лоев се отнасял към Шалом като към син, но не и след като разбрал за чувствата на дъщеря си към него.

Опитите на Шалом да се обясни с Олга са безуспешни – писмата, които ѝ пише, попадат в ръцете на баща ѝ. Така минават няколко години, в които Шалом се скита, сменя населени места, професии. В град Лубни, Полтавска

губерния, е назначен за държавен равин, като задълженията му се състояли в това да регистрира гражданското състояние на местните евреи на руски език. След две години той напуснал скучната си служба и заминал за Киев, където съдбата отново го среща с Олга Лоева. Този път завинаги.

По ирония на съдбата след няколко години той ще наследи богатството на тъста си. Но материалното благополучие в дома му няма да трае дълго. Абсолютно безпомощният, неприспособеният към законите на борсата новоизпечен бизнесмен много бързо се справя с наследеното състояние. След като напуска бизнес попрището, Шалом Алейхем с последните си пари започва да издава алманах за литература и критика «Еврейска народна библиотека», в която публикува и своите произведения.

Творчеството на Шалом Алейхем много трудно се подпада на хронологизация, въпреки че той добросъвестно датира своите творби. Проблемът се състои в метода му на работа – образите се роят в съзнанието му и той пише едновременно по няколко неща. Оставял едно, за да се хване за друго, после пак се връщал към първото. Например, «Менахем Мендел» и «Млекарят Тевие» са писани успоредно в продължение на повече от 20 години. През същия период са писани сериите от Касриловски разкази, а също така «Железопътните разкази» (1902 – 1910 год). Времето на написване на много от главите на «Момчето Мотъл» и

автобиографичната повест «На връщане» също съвпадат. Шалом Алейхем се връща към своите персонажи като към стари приятели, така, сякаш никога не се е разделял с тях.

Първите му литературни опити са статии на иврит и няколко новели на руски език.

Сериозната му дейност обаче започва през 1883, когато започва да пише на идиш – разпространеният в Русия народен еврейски език.

Кое е «главното» произведение на Шалом Алейхем? Този въпрос получава различни отговори. Всеволод Иванов поставя романа «Йоселе Славейт» редом с най-добрите образци на европейската проза, като го нарича продължение на традициите на литературата на разбитите илюзии, започната от Балзак. Според много други, главното произведение на Шалом Алейхем е «Млекарят Тевие».

Уникалната способност да намира смешното в най-трагични стечения на обстоятелствата, в безизходицата – това е най-характерното в неговия удивителен талант. Авторът не идеализира своите герои, често те са лишени от духовни интереси, сякаш привързани към древните завети, без да разбират и дори без да чувстват необходимост да разберат техния смисъл. Той е наясно с причините за тази изостаналост и това му помага да приеме героите си в тяхната естествена завършеност.

Шалом Алейхем е бил писател 24 часа в денонощието. Писането е било свещен труд за него, но той никога не го е превръщал в култ. Чужди са му били писателските церемонии, можел е да пише по всяко време, денем и нощем навсякъде, както той сам е казал – на подноса от самовара, на дъното на обърната бъчва, в трамвая. Най-хубавите глави на «Момчето Мотъл» са били

ЛИТЕРАТУРЕН КОНКУРС

По повод 145 години от рождението на писателя Шалом Алейхем (Шалом Нахумович Рабинович) едноименното читалище в Пловдив обявява конкурс на тема «Какво ми дава малкият голям човек от творчеството на Шалом Алейхем». В конкурса могат да участват ученици от 9 до 12 клас и студенти.

Ще бъдат определени 3 награди:

Първа награда – 100 лв.

Втора награда – 70 лв.

Трета награда – 40 лв.

Срокът за предаване на есетата (в три екземпляра) е 15 ноември 2004 година на адрес: Читалище «Шалом Алейхем», ул. Христо Г. Данов №20, 4000 Пловдив. Повече информация и библиографска справка може да получите в библиотеката на читалището (тел. 032/622509 от 10.00 до 18.00 ч.) или на e-mail: shalomchitaliste@abv.bg.

написани по време на разходките му по тихите улички на Женева и в градските градини, където е разхождал децата си.

Твърди се, че Алейхем е пишел много леко, но причината за това твърдение се крие в лекотата, с която се чете неговият текст. Близките и приятелите му разказват, че винаги, докато е пишел, е бил много вълдушевен. Доказателство за критичното отношение към собствените му текстове е литературният му архив – недовършени разкази, различни варианти на публикувани вече съчинения.

Последните години от живота на писателя са били изпълнени с работа върху издаването на трудовете му на идиш и преводите им на руски език. Шалом Алейхем сам е редактирал преводните

РЕГИОНАЛЕН КРЪГ ПО ИНФОРМАТИКА БЕ ПРОВЕДЕН В БУКУРЕЩ

От 14 до 17 октомври в Букурещ (Румъния) се проведе Регионалният кръг за Югоизточна Европа, който беше квалификация за финалите на ACM (Association for Computing Machinery) - най-голямото студентско състезание по информатика. В това състезание участваха отбори от над 1000 университета от целия свят, като на финали се допускат 64 от тях.

В Букурещ челните места си оспорваха 44 отбора, представители на повече от 30 университета от Румъния, България, Украйна, Сърбия и Черна гора, Молдова, Унгария и Полша. От България участваха Софийският университет (3 отбора), Пловдивският университет (1 отбор), Американският университет - Благоевград (1 отбор), Техниче-

ският университет - Варна (1 отбор).

Първите 3 места завюваха съответно: Политехнически университет - Букурещ (I отбор), Софийски университет (II отбор), Киевски национален университет (I отбор).

Поздравления заслужават и представителите на Пловдивския университет - Петър Събев (IV курс, Информатика), Димитър Благоев (III курс, Информатика), Никола Вълчанов (IV курс, Информатика), които заеха престижното 16 място, като имат равен брой решени задачи с класирания на 10-то място отбор.

Другите два български отбора - на Американския университет - Благоевград и Техническият университет - Варна, се класираха съответно на 33-то и 34-то място.

ШАЛОМ АЛЕЙХЕМ...

ОТ СТР. 8

текстове, като е зачертавал цели абзаци, твърде специфични за еврейския бит и по тази причина непонятни за читателите - носители на други езици и култури.

В «Завещанието», написано след смъртта на любимия му син Михаил - Мойше, той моли децата и внуците си да се събират всяка година в деня на смъртта му и да четат на глас някой от неговите разкази, от най-веселите, на който и да е разбираем за тях език.

«И по-добре името ми да бъде споменавано в моменти на веселие, отколкото изобщо да не бъде споменавано».

Много скоро след написването на това завещание то влиза в сила. Шалом Алейхем умира на 13 май 1916 година в Ню Йорк и е погребан в гробището Маунт Кармел в Бруклин. Писателят израства, живее, и в завещанието си настоява да бъде погребан сред героите си.

Естествена е потребността

да се сравнява новото с вече познатото. Още при първото си пристигане в Америка, Шалом Алейхем е анонсиран като писател хуморист, еврейският Марк Твен. В други страни е провъзгласяван за еврейския Гогол, Чехов, Чосър, Балзак или Дикенс.

Най-ранните преводи на Шалом Алейхем в България са от началото на 20 век. Първото отделно издание на творби на Шалом Алейхем в България е от 1918 г. в превод на Д.М. Чипрут. Отделно се печата и лиричната поема «Песен на песните» в превод на Нахум Соколов.

През 1925 год. в «Шуменска еврейска хумористична библиотека» излиза книгата «Менахем Мендъл». 80-годишнината от рождението на писателя българското книгоиздаване отбелязва със сборника «Пътници от трета класа» (1939). В този сборник влизат така наречените железопътни разкази на писателя, героите на които

ЕКСКУРЗИЯ НА ФМИ ДО ПЕРПЕРИКОН

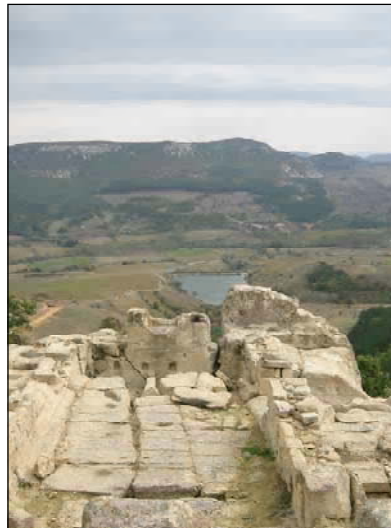
На 16 октомври 2004 г. за служители, преподаватели и студенти от Факултета по математика и информатика беше организирана екскурзия до най-големия мегалитен ансамбъл на Балканския полуостров, разположен на хълма Перперикон, в близост до град Кърджали. След това бе посетен храмът «Св. Успение Богородично» в Кърджали - част от цял църковен комплекс. Архитектурният ансамбъл е проектиран от съпругата на отец Бо-

ян Саръев, а средствата са събирани от дарители. Стените са изографисани с библейски сцени. В комплекса има и трапезария, в която се хранят 80 души. Екскурзията завърши с посещение на Регионалния исторически музей в Кърджали, чиято богата колекция от експонати във внушителната стилна сграда е разделена в три секции - «Археология», «Етнография» и «Природа».

ПЕРПЕРИКОН

Първоначалните (създадени в края на бронзовата епоха) скални изсичания усърдно са продължени през ранножелязната епоха (11-6 в. преди Христа). От същото време е и богатият керамичен комплекс, намерен при редовните археологически разкопки. Разкрит е грандиозен, издялан в скалите, кръгъл каменен олтар с диаметър почти 2 метра. Епохата на Римската империя е оказала огромно влияние върху комплекса.

Разкопките и изследванията на археолозите показват, че там е бил издигнат огромен дворец на няколко етажа върху скалните изсичания. Около хълма е била построена внушителна по своите размери крепост с дебелина на стените 2,8 метра. В крепостта са били изградени цели квартали с жилищни сгради и храмове. В днешно време повечето от тези



сгради са все още под земята, но са открити улици, издълбани в скалата, което говори за добре развита инфраструктура. Този впечатляващ мегалитен паметник е ставал жертва на няколко набези през вековете, като е бил сриван до основи и възстановяван впоследствие.

авторът е срещал при многобройните си пътувания. През 1947 година Николай Масалитинов поставя на сцената на Еврейския народен дом драматизация по «Млекарят Тевие». През 1989 година излиза сборникът с негови повести и разкази «Ако бях Родшилд».

В България Шалом Алейхем е сравняван с Алеко Константинов. А защо не с Чудомир? Или Радичков?

Говоренето на Шалом Алейхем в Касриловските разкази много напомня Радичковото говорене от Черказкия цикъл. Това са два много съзвучни текста, в които има повтарящи се герои, пътешестващи от разказ в разказ. Те пътуват до близкото село, до Киев или до Париж, но винаги се завръщат у дома разбрали, че пътят е необходим заради момента на завръщането.

СЪЩЕСТВУВА НЕЩО ТАКОВА КАТО БИЕНЕ НА СЪРЦЕ

ФРАГМЕНТ ОТ РАЗГОВОРА НА БЕАТА ТАРНОВСКА С ПОЕТИТЕ САЙМЪН ДАРА, ФИЛИП БРЕЙДИ, БРУС ГЪРНСЕЙ И АМИР ОР

Беата Тарновска: Как се развиват поетите и поезията във вашите страни?

Саймън Дара: Поезията е много по-ценена в Гърция, където живея, отколкото във Великобритания, макар доста от публикуваните там стихосбирки да не са с много добро качество. Факт, известен навсякъде, е, че в миналото столетие Гърция е имала двама Нобелисти. А гръцкият е език, който в днешни дни се учи от малко хора.

Беата Тарновска: Гърция стана ли твоята втора родина?

Саймън Дара: Това е труден въпрос. Когато съм в Англия, тъгувам за Гърция, а когато съм в Гърция, тъгувам за Англия.

Беата Тарновска: Истината ли е, че в Съединените щати поезията е почти изключително свързана с университетските центрове?

Филип Брейди: Да, това е абсолютната истина. Откакто хората в Щатите започнаха да мигрират към градовете и да се групират в центрове, настъпи драстична промяна в чувствителността към поетичното слово. Много други литературни видове приеха функциите, които някога е изпълнявала поезията. Например: сега поезията не трябва вече да изпълнява естетическата функция на езика.

Брус Гърнсей: Сега ролята на поетите е като ролята на специалистите по реклама. Те са преди всичко изобретатели. Мисля, че например Бенджамин Франклин е трябвало да пише поезия, защото това се съотнася с образа на ренесансовия човек.

Саймън Дара: Но Франклин е принадлежал към епохата на просвещението, не на ренесанса.

Брус Гърнсей: Да, но това, да правиш всичко, което е възможно, е близко именно до

неговата концепция за ренесансов човек. Очевидно е, че Франклин е стоял на самия връх, а ако си бил на върха, където е удрял гръм, то по-късно няма да се страхуваш от никакви кошмари.

Саймън Дара: Фактически, поезията е кошмар.

Амир Ор: В Израел ролята на поета като че ли намалю, защото до неотдавна поетите изпълняваха роля на супергеро на народа. Сега нещо се промени. Поетите винаги са се опитвали да бъдат подсъзнанието на народа и в известен смисъл са. Изобразяват това, с което се заема културата с десет-петнадесетгодишно закъснение. Едновременно искат да се освободят от такава именно роля, макар че може би искат твърде много. По мнение на обществото поезията се радва на голяма популярност, но е нещо непрактично. Струва ни се твърде духовна, за да се заемем с нея. От друга страна редиците на поетите непрекъснато се обновяват. Ръководената от мен организация (Helicon. Society for the Advancement of Poetry in Israel) всяка година провежда прием за поетичен клас. Има много желаещи.

Беата Тарновска: А каква функция трябва да изпълнява поезията в съвременния свят? Според вас трябва да описва заварената действителност или по-скоро да означаи собствен, автономен свят?

Саймън Дара: Не е толкова съществено дали поезията описва действителността, или твори собствени светове. Най-важно е какво ще бъде нейното въздействие. Поезията, в известен смисъл, остана политическа работа и винаги изиграва своята роля, без оглед на това колко е изолиран поетът. Всеки поет иска - по много специфичен начин - да улови действителността. Обаче, от друга страна, поезията винаги ще остане експеримент, защото дори най-конвенционалните поетични форми, като песните или сонетите, са опит за преобразяване на езика.

Амир Ор: Разделянето на поезия, която описва действителността и която твори собствени светове, е опростено. Поезията приглежда, преди всичко, описваща роля, дори ако не е сътворена от факти, така както учебникът, инструкцията за обслужване или някаква философска система, които именно описват нещо. Поезията също така е заплетена в нещо по-голямо от действителния свят. Тя обхваща външния свят, но същевременно не е ограничена от него. Например метафизичната поезия не е само въображение, тя е действителност. Ако кажем, че метафизичната поезия е въображение, няма да се съглася, защото това е действителност, друга действителност, като сън. Когато се събудиш, казваш, че това не е било истина, но това просто е друга действителност, която си изпитал. Поезията обхваща света на политиката, фактите и каквото още искаш. Ако поезията не предизвикваше този вътрешен свят, би била като вестник. Вътрешният аспект на поезията е неограничен.

Брус Гърнсей: Най-голямата опасност за поетите е това, че забравят, че са човешки същества и че наоколо също има човешки същества. Опасно е, че можем да се дистанцираме, че можем да спрем да забелязваме обикновените неща, като подредба на обувките или подсмъркането в кърпичка. Мисля, че сме отворени към изпреварващото обвинение. През последните две години опитвах отчаяно да публикувам там, където хората не четат поезия.

Саймън Дара: Това означава къде? В риболовни или медицински списания?

Брус Гърнсей: Има още няколко други места... Мисля, че това е наша специална задача - да говорим на хора, които не се чувстват добре със своите собствени емоции, които не живеят в съгласие със себе си. Трябва да помним, че съществува нещо такова като биене на сърце.

Превод от полски:
Катя Белчева

ЗА ПОЕТИТЕ:

Саймън Дара - роден е през 1944 г., английски поет, който живее постоянно в Гърция, в неговата област Алонисос. Започва да пише стихове едва на 42-годишна възраст. По-рано, както сам признава, дори не обичал да ги чете. Автор е на две стихосбирки, характерни с традиционната си форма. Превежда съвременна поезия.

Брус Гърнсей - американски поет, който живее в щата Илинойс, от поколението "деца на цветята". За своя поетичен път казва: "Нещо такова като моя "кариера" не съществува. Аз съм преподавател в Eastern Illinois University. Единственото нещо, което осъзнавам и което мога да твърдя със сигурност, е това, че никога нямаше да започна да пиша стихове, ако не беше войната във Виетнам. Когато бях призован, следвах право и исках да си намеря работа на юридическото поприще. Правех всичко възможно, за да избегна отиването ми на война. Затова имам дълбоко чувство за вина. Но трябва да призная, че имах щастие, защото го преживях.

Филип Брейди - роден е през 1955 г. в Ню Йорк, дебютира през 1979 г. Автор на приетата с адмирации стихосбирка "Forged Correspondences". Две години прекарва в дивите кътчета на Африка. Сега преподава в Youngstown State University.

Амир Ор - роден е през 1956 г. в Тел-Авив. Автор е на множество стихосбирки, преведени на различни езици. Създател и директор на "Helicon. Society for the Advancement of Poetry in Israel" и на списанието "Helicon", посветено на съвременната поезия. Автор е на многобройни студии, които разглеждат старата история, а също така и литературата, културата и изкуството. Превежда поезия от гръцки, английски и латински език.

ДА СПАСИМ ЦАРСКИЯ ОРЕЛ!

Стойчо СТОЙЧЕВ

Това оперение той придобива на петата или шестата година от живота си. Когато излита от гнездото, младият орел има съвсем различен външен вид. Той е светлокафяв, изпъстрен с ръждиво-кремави надлъжни петна по гърдите, корема, раменете и главата. През годините преминава през няколко преходни оперения, докато придобие оперението на възрастните птици.

Любима плячка на царския орел са лалугерите. В зависимост от изобилието им те могат да достигнат до 80 % от храната. Затова в България повечето от двойките гнездят в места, където лалугерите са многобройни. Орлите обаче не са напълно зависими от лалугерите. Те не са специализирани хищници и могат да “превключват” на различни жертви. При някои от нашите двойки голям дял от храната заемат полевките, различните видове птици (особено чавки и врани), таралежите и влечугите. Хранят се и с мърша.

Любимият начин на лов на орлите е чрез изчакване. Те стоят на някое дърво, стълб или храст и дебнат в засада. Често кацат на земята и издебват гризачите до самите им дупки. Нерядко ходят пеша сред високата трева и хващат подплашената от тях плячка. При този начин на лов понякога двата орела се движат заедно, подобно на малка ловна дружина и изплъзналата се от единия орел плячка попада в ноктите на другия. Разбира се, истинското великолепие на орела се проявява, когато ловува от въздуха. Тогава той се издига на голяма височина в небето. Атакува жертвата си откъм страната на слънцето, спускайки се с голяма скорост. По този начин обикновено напада по-едра плячка.

Царският орел строи гнездата си по високи дървета, разположени сред пасища, покрай реки или в крайнини на гори. В България от 16 известни гнезда 13 са на тополи, 2 на бял бор и едно на дъб. Количеството на достъпната храна определя броя на отглеж-

Царският орел е един от най-големите български орли. Размахът на крилата му достига до 2,20 м. Възрастните са с тъмнокафяво оперение, а главата им е беззникаво жълта. На гърба имат 2 бели петна. Светлата глава и белите петна на гърба са в основата на старото българско име на царския орел - “кръстат орел” и на сръбското му име “кръстаи”. Гледана отдалеч в полет, птицата изглежда сякаш има кръст на гърба.

даните малки - от 1 до 3. За съжаление, повечето двойки успяват да отгледат само по едно малко. Успешното отглеждане на 3 малки е изключително рядко.

В миналото хората в България са вярвали, че царският

орел прогонва буреносните облаци и пази реколтата от градушките. Смятали са го за свещен. Никой не го е преследвал и той е бил една от най-разпространените грабливи птици. В началото на 20 век в страната са били преброени 1824 гнезда. Днес картината е коренно различна. Царският орел е една от

най-редките птици не само в България, но и в света. Включен е в световния Червен списък. В България са известни 16 гнезда, 13 от които са в района на Странджа - Сакар. Предполага се, че общият брой на оцелелите в страната двойки е около 25. Основните заплахи за вида са: масовото изсичане на високите стари дървета, на които гнезди, безпокойството по време на мътене, директното избиване, промяната на местообитанията му, причинена от интензивното селско стопанство и използването на отрови.

Една от главните причини за днешното неблагоприятно състояние на царския орел е

директното избиване. През четиредесетте години на 20 век орлите са обявени за “вредни” и е започната масова кампания срещу тях. Ловците са били заставяни да представят всяка година крака на убити от тях грабливи птици. След вре-

ме науката екология разкрила, че повечето от грабливите птици, включително и царският орел, се хранят с гризачи и дори са “полезни” за нас хората. А малкото, които се хранят с дивеч, също имат изключително важно място в природата. Това изпитали на гърба си ловците в

Норвегия, които успели да унищожат почти напълно грабливите птици, мислейки, че така ще се увеличи броят на белите яребици. Станало точно обратното - броят на яребиците спаднал многократно в сравнение с времето преди кампанията срещу грабливите птици. Оказало се, че яребиците страдат от заразна болест, която не успявала да вземе големи размери, понеже болните птици били бързо изяддени от хищниците. След избиването на грабливите птици болните яребици заразявали много от здравите и заболяването взело катастрофални размери.

Днес всички видове грабливи птици са защитени от за-

кона. Убиването на царски орел например или отсичането на дърво с негово гнездо се наказва със затвор до 3 години и глоба до 2000 лева. За много от видовете обаче е късно. Някои, като брадатия лешояд, вече са изчезнали напълно от природата на България. Други, като царския орел и ловния сокол, са на границата на изчезването. От 37 вида грабливи птици, срещани се в България, 32 са включени в националната Червена книга. Все още обаче браконьерите вдигат пушки срещу грабливите птици, за да ги превърнат в грозни препарати или просто за да изпробват точността си. Модата да се излагат препарати в гостни и заведения взема най-много жертви. Наистина е жалко и проява на много лош вкус птиците, символ на величие и почитани от нашите деди, да се превръщат в закачени по стените чучела. А препарираният орел наистина представлява чучело. Не случайно руската дума за препарат е точно “чучело”.

Дейностите по опазването на царските орли бяха извършени с участието на голям брой членове на БДЗП от цялата страна. Без тях не би било възможно откриването на нови гнезда, провеждането на мониторинг и охрана на гнездата. За спасяването на царския орел са нужни усилията на още хора. Има неизвестни гнезда, които очакват своите откриватели. Наличните доброволци не са достатъчни за охраната на всички застрашени гнезда. Ако можете да помогнете с нещо, не се колебайте да се присъедините към работната група за опазване на царския орел. Свържете се с офиса на БДЗП в Хасково (038 62 29 64) или директно на телефон 088 601 801 и електронна поща: sakarbg@mbox.digsys.bg.



СЛАВИСТИКАТА ПРЕЗ ПОГЛЕДА НА СТУДЕНТИТЕ

В края на миналата учебна година Катедрата по славянски филологии организира анонимна анкета със студентите от всички профили на специалността Славянска филология (полски, чешки и сърбо-хърватски), която имаше за цел да проучи мнението на следващите специалността относно позитивите и негативите в

ведем в синтезиран план най-важните изводи:

- Изразено е масово удовлетворение от академичното ниво на специалността. Макар за голяма част от студентите това да не е било тяхното първо желание, а по-скоро специалността, за която им е стигнал балът, става ясно, че организацията на учебния процес и самото протичане на учебните за-

ната причина за неудовлетворителното им представяне по време на изпитната сесия.

- Педагогическата квалификация да бъде факултативна - отгук предмети, като педагогика, методика, педагогическият стаж, могат да бъдат заменени с филологически. Имайки предвид високия процент на желаещи студенти да работят като учи-

	Полска филология	Чешка филология	Сърбо-хърватска филология
I курс -	18	19	20
II курс -	17	9	17
III курс -	4	8	9
IV курс -	7	10	4
V курс -	8	6	7

процеса на обучение. Анкетата включваше 30 въпроса. В нея участваха 89 студенти от петте курса. Всички анкетни карти се съхраняват в архива на Катедрата и са на разположение на всеки, който се интересува.

За да се създаде приблизително точна представа за процента на участниците, прилагаме информация за броя на студентите в отделните профили за настоящата учебна година (този брой не е идентичен на броя на студентите от миналата учебна година, но разликата е минимална).

От приложената таблица се вижда, че понастоящем в първи курс има 57 студенти, във втори - 43, в трети, четвърти и пети - по 21. Общият брой от всички профили и курсове е 163. Следователно, в анкетата са участвали около 55 % от студентите слависти.

Резултатите от анкетата бяха отчетени на общо събрание, на което присъстваха преподавателите от Катедрата, студенти, както и доц. д-р Ирина Чонгарова като представител на деканското ръководство. Ще при-

натия успява да мотивира техния интерес.

- Дисциплините, включени в учебния план, са, по тяхно мнение, необходими за изграждането им като специалисти, но са направени предложения за включване на нови, както и за отпадането или редуцирането на други. Почти стопроцентово е мнението, че часовете по основния славянски език са крайно недостатъчни, както и по основните славистични дисциплини - славянски литература, история на съвременната славянска литература, странознание, руска литература, а също по антична и западноевропейска литература. Направени са отделни предложения за включване на дисциплини, като стилистика, западен език, упоразначения по старобългарска литература, както и за отпадане на други - езикова култура, латински, старобългарски, АВИТО (вместо него информационни технологии), физическо възпитание. Доминира мнението, че трябва не толкова да се изключват дисциплини, колкото да се прибавят нови, като например творческо писане на съвременния славянски език.

- Да не се струпват обемни дисциплини в един семестър, тъй като това е основ-

тели след своето дипломиране, оставаме с впечатление, че по-голямата част от тях ще предпочетат педагогическата квалификация.

- Налице е интерес към изучаването на втори славянски език.

- Желание за участие в студентски научни и творчески изяви.

- Необходимост от промяна в начина на оценяване - формираната оценка да отчита цялостната работа през семестъра под формата на текущи оценки, тестове, курсови работи, без, разбира се, да отпада самият изпит в края на семестъра.

- Повечето студенти посещават редовно лекции и упоразначения.

- Седмично отделят средно около 6 ч. за самоподготовка (което очевидно е крайно недостатъчно!).

- Самооценката и оценката на преподавателя не винаги съпадат - някои преподаватели не поощряват постигнатия успех, а са предимно критични.

- Препоръката към преподавателите е да прилагат по-модерни методи на обучение, да не проявяват пренебрежителност и високомерно отношение към студентите.

НОВИТЕ НОБЕЛОВИ ЛАУРЕАТИ

Кралската шведска академия обяви Нобеловите награди за тази година. Ето и носителите им в някои от областите, в които се връчват наградите:

Литература - Елфриде Йелинек, Австрия, която е отличена заради майсторството и музикалният слог в романите и пиесите ѝ, описващи абсурдността на стереотипите в обществото и тяхната поробваща сила.

Физика - американците Дейвид Грос, Х. Дейвид Полицър и Франк Уилчек - за трудовете им върху елементарните частици кварки и по специално за изследванията на силите, които доминират в атомните ядра, действайки между кварките в протоните и неутроните.

Химия - Аарон Цихановер и Авраам Херишко (Израел), Бруин Роуз (САЩ) - наградите се присъждат за трудовете им върху процеса на разграждане на белтъчините.

- Заявен е изключителен интерес към възможността да провеждат част от обучението в съответната страна, чийто език изучават.

- Желана професия - учител, журналист, преводач, екскурзовод, по-малко научен работник. За по-добрата професионална ориентация и реализация е необходимо да се провеждат съответни специализации по време на следването.

- Резервираност относно паралелното следване на две специалности. Основното опасение е, че не биха могли да постигнат еднакво



Алфред Нобел

Икономика - роделият в Норвегия Фин Кинланд и Едуард Прескът от САЩ. Наградата се присъжда за научен труд, според който бизнесциклите се определят от фактори като промените в икономическата политика и технологиите.

Нобеловата награда за икономика не е учредена от Алфред Нобел, който в завещанието си пише само за физика, химия, литература и мир. Наградата за икономика се връчва от 1968 година и е учредена от Националната банка на Швеция.

високо ниво и в двете специалности.

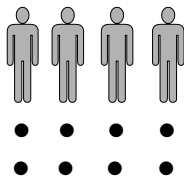
- Категорично мнение за необходимостта от провеждане на подобни анкети веднъж годишно.

Резултатите от анкетата показваха целесъобразността на подобен диалог, който дава възможност на студентите да почувстват своята отговорност като активни участници в изграждането и функционирането на университетската образователна система.

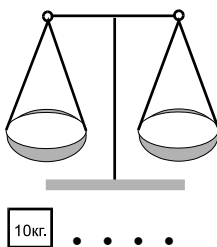
Доц. д-р
Жоржета ЧОЛАКОВА

ЗАДАЧИ. ГЛАВОБЛЪСКНИЦИ

1. ВОЕНЕН ОРКЕСТЪР.



По време на парад диригентът построил оркестъра в редици по четири музиканти, но, за съжаление, един музикант останал сам в последната редица, което разваля добрия вид. За да избегне това диригентът заповядал да се строят в колона по трима, но отново последният останал сам. Беда! Строил ги в колона по двама - отново един музикант останал сам. Чак след като построил оркестъра в колона по пет, всички редици били запълнени. От колко музиканти е съставен оркестърът, ако е известно, че са повече от 50?



2. ТРУДНО ПОЛОЖЕНИЕ.

Разполагаме с везни и пет тежести. Едната е от 10 кг. Какви трябва да са останалите тежести, за да можем да отмерим от 1 кг до 85 кг?

ОТГОВОРИ НА ЗАДАЧИТЕ ОТ МИНАЛИЯ БРОЙ

1. Правоъгълна таблица.

а) в 6-ти ред и 11-ти стълб стои числото 61; б) в 99-ти ред и 101-ви стълб стои числото 5149. Нужно е да имаме формула за числата в първия ред:

$$a_n = 1 + (0 + 1 + 2 + \dots + n - 1) = 1 + \frac{n(n-1)}{2}$$

$$a_{101} = 1 + \frac{101 \cdot 100}{2} = 5051.$$

$$5051 + 98 = 5149$$

Подготвил: доц. д-р Георги КОСТАДИНОВ

КВАНТОВА ТЕОРИЯ ЗА ЧОВЕШКОТО ОБЩЕСТВО

**Стефан
НИКОЛОВ**

На съвременната физика е известно, че за да се осъществи взаимодействие между две тела са необходими поне два кванта - по един във всяка посока. Тези кванти може да не се срещнат. Може единият никога да не разбере за съществуването на другия. Но когато достигнеш назначението си, точно преди да се самоунищожиш, разбираш, че през цялото време не си бил сам, че и някой друг се е борил с дългите разстояния и ужасяващите препятствия, че всичко това не е било напразно, защото си постигнал целта си - осъществил си взаимодействие. Няма нищо по-тъжно от самотен квант. В последния миг, в най-последния момент от иначе краткия си (но за тебе цяла вечност) живот да разбереш, че всичко е било напразно. Че в обр

ной. Че заветната цел - взаимодействието така и няма да бъде постигната. Виждате ли, квантът има една-единична цел в живота - да осъществи взаимодействие. Дори и най-простите бактерии на Земята имат повече цели в живота си - хранене, възпроизвеждане, самосъхранение. Квантът си няма тези неща. Той не се нуждае от нищо. Нийцше не желее. Единственият смисъл на живота му е да умре, осъществявайки връзка.

А ние, хората, в цялата си арогантност, в цялото си измислено величие, градим ли, градим около себе си емоционални Фарадееви клетки. И то по няколко. Една за любов. Не стига! За приятелство, съчувствие, милост, патриотизъм, храброст, честност, достойнство. Градим ли, градим! А те, квантите, просто искаха да достигнат местоназначението си - нашата безсмъртна, вечна, ужасяващо непотребна душа.

УСПЕХЪТ Е ВЪПРОС НА ИЗБОР

Радослав Петров

Аз, като един млад човек, имам нужда от теоретични знания, за да мога един ден да ги приложа и на практика в личния си живот. Обичам класиците на световната литература, а също така и българските писатели и поети.

Любимото ми занимание е да чета и да се самообразовам. Искам да инвестирам умствения си потенциал в културата и образованието на Пловдив, България, а също така и на европейско равнище. Развивам творчеството и творческия си дух. Мотивацията ми за успех в моето бъдеще е в моите ръце и зависи само от мен. Родих се в нещастие, но това не е пречка да мисля за образованието си. Искам да се изградя с характер на достоен и предан син на родината си и Европа.

Науката е слънце за мен. Уча с желание, а това ми желание е огромно. Гоня цел, а целта ми е да се реализирам по трудния път към Успеха. Сега само мечтая, но психолозите твърдят, че

е добре да се мечтае. Вярвам в способностите си и гледам напред. Един ден ще реализирам мечтите си. Изградил съм си ценностна система, която ще ми помогне да се преборя с трудностите по пътя към оцеляването.

Живеем в един технологичен век, който се развива във времето и пространството. Аз съм личност, създадена да общува с околните. Вярвам, че животът ми е твърде кратък, за да го пропилявам безцелно. Не ми е даден само да му се радвам, но и да се изграждам с чест и достойнство. Имам социална съвест. Мисля, преди да отговоря или направя нещо, правя справедливи преценки и заключения. Имам собствен Капитал и това са знанията, които при тежавам.

Всеки човек е уникален и има собствени дарби и разбирания. Любимият ми поет е Яворов. Гордея се, че съм възпитаник на гимназията, носеща името му, и че нося частичка от творчеството му в

Текстът на Радослав Петров е отличен в националния конкурс за есе на тема "Успехът е въпрос на избор", а наградите бяха връчени на тазгодишния Панаир на образованието.

себе си. Отстоявам идеала си да се изуча. Развивам способностите си. Боря се, за да преуспявам. Животът ме научи да калявам Волята си в желанието си за успех.

Образованието и науката ми дават увереност. Имам свободата да избира пътя, по който ще вървя. Моят ръководен принцип е: "Усилията увенчават успеха". Има една жива връзка, която ме държи отговорен към себе си и обществото - любовта към хората. Познанието ми дава надежда в бъдещето. Надеждата не може да се купи. Човек я получава в дар, като плод на нови прозрения.

ЗА БЯГСТВОТО, СЛЪНЦЕТО, МОРЕТО, ЩАСТИЕТО И ОЩЕ...

“Човешката участ е елитна. Ако смятате, че не принадлежите към този елит, означава, че просто не сте го искали. Или подходът ви е бил погрешен.”

Пиер Дако

Жанета Кючукова

Потънал в задължения, обикновени ежедневни лутания, отправяш всичките си мисли и желания към момента на ваканцията, отпуската - онази пролука във времето, в която “планираш” да отделиш части от секундите за слънцето, облаците, планините, всички цветове, които ни ображдат, твърде изцапани със сиво през годината и превърнати от самите нас само в заобикаляща ни среда.

И тогава, порядъчно погълнал светлина и преглътнал малко надежда, понасяш към изгарящия очите ти със златните си нюанси пясък малка част от себе си. Започват да се редуват миражи на чай в пустинята, морски бури, далечни песни на нимфи... Точно тогава се появяват и атрибутите на заблудата, на загубените граници, на тъгата, на незнаещата причина за своята поява празнота...

Краката ти се сливат с парещите пясъчинки, носещи спомена за дълги години човешки товар. Пред очите ти се понасят множество разноцветни отблясъци. Приближаваш първата “паднала звезда” и откриваш бутилка. Навеждаш се, може би крие забравено послание, долетяло през вековете, загубен далечен зов за помощ, но във вътрешността на зеленото стъкло се разбиват само вятърът, пясъкът, морето...

Следващият отблясък - отново нищо... Малко по малко погълнатата надежда започва “да напират” да излезе, светлината се втечнява и изпълва очите ти. Няма писма, няма паднали звезди - всичко е мръсен пясък, дюни от хартия, бутилки, ос-

татъци от счупени плажни пособия... и още... и още...

Но ти, все още “неповърнал” надеждата си за наслада по време на почивката, си казваш, че поне хората са тук, всички са весели, ще си изкараш чудно... И нали си си още в унес пропусках факта, че пясъците не произвеждат сами бутилки и хартия.

Скоро нощта притиска с топлата си гръд морето и прониква навсякъде с мека-та си тъмнина. Разбрал за музика на открито в съседен град, веднага пренасяш там целия си план за веселба. До ушите ти достигат наистина хармонични звуци и това те обнадеждава. Атмосферата на таван от звезди, столове от камък, килим от трева опиянява. Не след дълго забелязваш, че не си единственият “опиянен”... И тогава за кратко се разиграват множество “батални сцени”. “Опиянените” се оказват пияни, потъналите в сладко млъчание и съзерцание - “напушени”. Нечленоразделни възгласи те заливат, хора падат в краката ти, бутилките летят с шеметна скорост от ръка на ръка... Никой не е весел, никой не чува музиката, никой не разговаря с никого. Тълпа от хора на сантиметри един от друг и всички до един сами (някои редом с халюцинациите си)...

Побягваш.

И не защото някой се е напил или надрусал в един парк - това се случвало и преди. Всички знаем за борбата на хипитата срещу войната във

Виетнам и техният начин на протест и за още много други исторически моменти и факти, свързани с масовата употреба на алкохол или различни растения с опияняващи ефекти. А именно бягаш, защото

те изпълва безсмислието, пустотата, загубеният път и най-вече тази проникваща навсякъде самота...

Отдалечаваш се и си налагаш да не мислиш за това и почти успя-

ваш. Все пак е лято, “морето е синьо, слънцето грее, всички са добри”...

Връщаш се в палатката си убежище. Наблизо чуваш глъчка. С радост си мислиш, че поне тук се забавляват истински, запалили са си огън, има музика, говорят си... Лягаш успокоен.

На сутринта те застига новината, че същите тези “веселящи”, след като са погълнали огромно количество най-разнообразни течности, са пребили и вързали като жертвено агне на плажа досаждащ им индивид. Обхванати от яростта и агресията са довели момчето до такова състояние, че лекарската намеса била неизбежна.

Въпросите започват да се блъскат в съзнанието ти.

Защо? Защо пият така и пушат “разни треви”?

За да им е весело. Не! Не изглеждат никак весели. Едва ли осъзнават къде се намират въобще.

За да им отпаднат задържките. И това не е. И пияни

пак стоят сами и накрая падат на земята по очи, но не се освобождават от бариерите в съзнанието си.

Може би е някаква форма на протест? Да, но срещу какво, срещу кого? Срещу самите себе си?!

Или е опит за “свобода, прекращаваща всички граници”. Надали... Твърде сложно...

Може заради “липсата на перспективи в тази страна”. Ха-ха! Направо е смешно. Перспективите са такива, каквито сам ги видиш и реализираш. Всичко останало е само начин да си разрешиш своеволия и да потърсиш обяснение за собствените си действия в “обществените явления”.

“Забраненият плод е най-сладък.” Отново смях... Че кой забранява истински сега нещо на някого?

Добре, защо тогава?

Отговор няма, а и тях да попиташ и те не знаят. (Примерен отговор - “Щот е мноо яко!”)

И да се опитваш да си обясниш, няма да успееш. Просто са такива. Така са избрали да живеят. Виновни няма, няма и отговор. Не е логично, не е и смислено. Сами трябва да открият какво е истински важно за тях. Ако не го направят - нищо! Просто ще си останат посредствени, мислейки се за странни и различни. Винаги е имало такива. Някои ще кажат, че сега са повече. Едва ли!

Може би е по-лесно да си казваме, че са “изгубеното поколение на прехода”, така ни остава надеждата, че следващото ще бъде различно.

Истината е, че изборът им е бил предоставен и те са избрали. Винаги е било така, така и ще бъде... Всеки сам решава.

“Ти можеш!”



45 ОТЛИЧНИЦИ ОТ 202 АБСОЛВЕНТИ ВЪВ ФМИ

Тържествената промоция на Випуск 2004 на Факултета по математика и информатика се проведе във 2. аудитория "Проф. Георги Паскалев" на 30 октомври. Усещането за празник се излъчваше от украсената зала, от абсолвентите, облечени в тогите на факултета - бакалаврите със сини ленти, магистрите с червени, а отличниците със златен кант на лентите.

Продължилата около час музикална интродукция, в която участваха певиците Роси Русева и Ани Шаркова, струнен квартет "Интро", танцова формация "Елика", Ева Данаилова, Янко Михайлов и други, бе открита с песента "Клетва" на "Щурците", а всички абсолвенти пяха заедно с музикантите.

След великолепно музикално въведение започна и самата промоция. Сред официалните гости беше заместник-ректорът доц. д-р Запрян Козлуджов, който приветства абсолвентите и връчи награди от името на ректора проф. д-р Иван Куцаров

на четирима отличници - Мариана Соколова - абсолютен първенец на Випуск 2004 за целия Пловдивски университет, бакалавър по информатика, Ценка Панчугова, Райна Ласкова и Кръстанка Шиндова. Деканът на факултета доц. д-р Димитър Мекеров връчи дипломите на останалите отличници. Пълните отличници при магистрите бяха шестима, от които трима са математици и трима са информатици - Мариан Милев (започва докторантура в Италия), Марта Теофилова (докторант в ПУ), Николай Дичев (специализант в Германия), Ангел Павлов, Теодора Иванова и Кристине Димитрова.

Много полезна е идеята на факултетното ръководство да направи анкета за реализацията на абсолвентите от настоящия випуск, защото трудно се осъществява обратна връзка в тази насока. Данните от нея показват, че в момента 92 от присъствалите на промоцията работят. От тях по специалността в страната са намерили работа 56, а 3 - в чужбина.

На друга длъжност работят 33 души. 59 души продължават обучението си, от които петима са докторанти в реномирани западни университети. Анкетата е показателна за нивото на обучение във факултета и за успешната реализация на неговите възпитаници.

За пореден път се видя, че не само студентите, но и преподавателите от най-стария факултет на ПУ са съхранили младежкия си устрем и се включиха активно в най-веселата част на празника - купона в залата на някогашното Интернет-кафе, продължил до полунощ. За прекрасната атмосфера допринесе както спонсорството на винпром "Пещера", така и духът на приятелство, който може да се



Отличничката на випуска - Мариана Соколова - първата на първия ред.

наблюдава във факултета и по време на занятия, и когато се празнува. Сред преподавателите най-активни на дансинга бяха неизменно деканът доц. Мекеров и заместник-деканът доц. Рахнев, но безспорно най-забележимо беше присъствието на другия зам. декан доц. Манчо Манев, който явно добре е тренирал в караоке-klubовете при пребиваването си в Япония.

Уважаеми г-н декан, скъпи преподаватели, колеги и гости, възползвайки се от любезно дадената ми възможност да говоря тук пред вас, аз смятам да засегна, вярвам, най-важния аспект на прекараните от нас години във ФМИ на ПУ.

Трудно някой би могъл да прецени кои от изслушаните лекции са били най-интересни или кои от направените упражнения най-полезни. Ако формираме едно множество, в което включим изучения материал, положените изпити, предадените курсови проекти и т.н., ще видим, че в него липсва една съществена част, а именно силата, която ни е променила, формирала е мисленето ни в други посоки и е разкрила нови хоризонти, към които да се стремим. Да назовем името на тази сила е лесно, наричаме я "академичен дух". Да дадем точна нейна дефиниция се оказва доста по-трудна задача.

Всъщност, академичният дух съвсем не е дискретна величина. Той е функция с безкраен брой аспекти, тъй като самите ние участваме във формирането на нейните стойности.

АКАДЕМИЧНИЯТ ДУХ

Николай Манчев - отличник от ФМИ

А как именно се формира академичният дух? Какви са механизмите, определящи вътрешната му логика и поведение?

Може би академичният дух се формира от непрестанната работа на студенти и преподаватели в сферата на теоретичната и приложна математика и информатика? Отговорът е възможен, но не и изчерпателен. По въпроса за теоретичните изследвания още Айнщайн е казал: "Ако знаехме какво правим, нямаше да го наричаме изследване, нали?". Приложната математика също не е лесна област. Първо, математиците се делят на три групи - такива, които могат да броят, и такива, които не могат. Второ, седем от всеки четирима, можещи да броят, имат проблеми с дробите.

Друг подход в търсенето на отговора какво е академичен дух е опитът да надникнем в съзнанието на математиците и информатиците. Знайно е например, че много математици се страхуват

да шофират. Това е така поради факта, че ширината на пътя е пренебрежимо малка спрямо неговата дължина. А струва ли си да отваряме дума за информатиците? В днешно време повечето експерти са съгласни, че светът най-вероятно ще бъде унищожен поради техническа грешка. Точно тук идва и мястото на компютърните професионалисти - ние предизвикваме техническите грешки.

Всъщност академичният дух е и любов - къде към чистата наука, къде към по-земни обекти, но най-интересна в пресечната точка на тези множества. Наистина, знаем, че ако $A=B$ и $B=C$, то $A=C$. Вероятно това може да тълкуваме така: Ако Петя обича Иван, а Иван обича Мария, то Петя обича Мария. Да, математиката е като любовта - в началото идеята е проста, но с напредването положението сериозно се усложнява.

Вярвам, че последващо търсене на дефиниция за академичен

дух е излишно. Който е успял да го почувства и да го приеме в себе си, знае.

Тук ще си позволя да цитирам един небезизвестен професор по гометрия от Масачузетския технологичен институт, който на 17-и март 2000 г. казва на студентите си: "Не мога да го обясня, но въпреки това смятам, че е очевидно."

В завършек желая да изкажа от мое и от името на всички колеги благодарност към г-н декана за неговата всеотдайност, търпение и разбиране, както и за цялостния му принос за ФМИ, който, вярвам, всеки от нас вижда ежедневно. Благодарности и за нашите преподаватели, за тяхната отзивчивост и непрестанна помощ, която ни оказваха в процеса на овладяване на учебния материал.

На вас, скъпи колеги, пожелавам успехите, които заслужавате, и не прекалявайте с академизма. Още повече в семейството, за да не чуват вашите деца поучението - "Казах ти n-пъти, сега ти казвам за n+1 път!".

Благодаря.

ДИСКУСИЯ

ПО WC-ТАТА (ЛИ) ЩЕ НИ ПОЗНАЯТ?

Крум КРУМОВ

студент в V курс,
Славянска филология

Скъпи колеги,
Уважаеми университетски
преподаватели,

Бих искал първо да отбележа, че с изложеното по-долу в никакъв случай не целя да разваля нечие духовно равновесие, но не мога и да си позволя продължително "стискане" на очите пред някои отблъскващи реалности, собственост, за съжаление, на иначе гордия ни университет.

Сигурен съм, че на повечето, често пребиваващи в сградата на Ректората, им прави шокиращо впечатление, но все пак ще започна с въпрос: Скъпи колеги и т.н., слизали ли сте някога по стръмните стълбички, водещи към влажното пространство на подземията, в които са се сгушили санитарните възли на университета? Там, където най-чистото нещо е огледалото, защото по-дълго издържа без да бъде "избърсано". А не Ви ли се приискава понякога да си сложите гумени ръкавици, за да се предпазите от микробите и влагата, които се усещат още преди да сте зърнали живописните указания, на някога бялата стена.

Не знам за Вас, колеги и приятели, но мен лично ме побиват тръпки, слизайки "долу". И то не защото ме е страх от тъмното (понеже там понякога е и тъмно), а по простата при-

чина, че университетските студентски тоалетни са във фатално състояние. Споменах вече, че жадувам да задавам въпроси: Защо е така? Ако някой случайно се развълнува, може и да се опита да ми отговори... Защо никой не обръща внимание на това, как пропъждаме гостите на университета и как посрещаме кандидат-студенти!?

Не желая да давам примери с други университети и институции, но не може ВУЗ с отдавна утвърдено име да "стопанисва" подобна кочина и то в Ректората. Не е нормално да не се ползват и минимални усилия за чистотата на мястото, което, колкото и странно да звучи, ни презентира по някакъв начин пред останалите. А може би е по-лесно да поддържаме мита за немарливостта на българина, вместо до се опитваме да го опровергаваем и рушим?

Нужно ли е да казваме на чуждестранните си колеги, че университетската тоалетна се намира в отсрещното кафене? По какъв начин да отговорим на последвалия въпрос: "А защо?". "Защото там поне е чисто!" или "Слез и ще видиш!" - по-скоро последното, но ми се иска да го кажа на някого с повече власт. Дори бих поканил този "някого" "долу", за да се убеди с очите си, че:

- освен забележителната - "санитарна поезия", в която всички се зачитат, човек може да се обърка чий фен може да стане (няма голям избор, отборите са

ПРАВО НА ОТГОВОР

Румен КИРОВ

помощник-ректор

Започвам с твърдението, че написаното от колегата е вярно. Вярно е, че нашият университет с неговите студенти, преподаватели и квалифициран персонал не заслужава да има подобен род санитарни възли. Това е така не само за тях, но и за сграда Ректорат, както и за бараките в двора му. Мен ме е срам и от доста време на публични места ги наричам "Павилиони".

Напълно си прав, колега, че дори и най-модерната наука да се преподава на най-талантливите студенти такива "безобразия" са недопустими в началото на 21 век. Това е мярка за култура и търпимост. Затова - БЛАГОДАРИЯ.

Тук с прискърбие мога да заявя, че в посочените тоалетни преминава хиляден поток от наши студенти и външни посетители /както да се прави - околните тоалетни са със заплащане/, поставяха се автомати с течен сапун, но те издържаха само първата седмица, водопроводчикът на Университета редовно посещава те-

зи места, но имаме упорити ползватели. Все им са необходими тоалетни казанчета и части за тях, закачалки и осветителни тела, та дори табелки "Мъже" и "Жени" и затова работниците от техническата работилница ги бронират с мрежи, сменят непрекъснато, пишат с боя указателни табели и др.

Това породило и друга нелепост. В тези казанчета се откриваха откраднатите чанти и портфейли, а сега няма къде да се скрият и те често запълват обратната канализация.

Истина е, че в болшинството от университетите по света няма дискриминация при ползване на тоалетните, те не се делят на студентски и преподавателски и това е един от вариантите "нашите" в мазето да станат по-добри.

Словесните излияния по стените са творения на "талантливи" колеги, но ще въведем практика за изнасянето им от там.

Всичко това е така, но не оправдава трагичното състояние, което не обещавам, че веднага ще се подобри, обаче искам с взаимен контрол да ЗАПОЧНЕМ !!!

едни и същи);

- сифони, разбира се, липсват, казанчетата са се превърнали в "паметници", в които последната вода отдавна е придобила формата на ръжда;

- може обаче да си измиете ръцете (въпреки че Ви се иска на право да се изкъпете след посещението в кабинката), защото студена вода има, но използване-

то на сапун е непознато действие.

Вероятно нищо ново не написах. Всички знаем как стоят нещата там "долу". Както вече споменах, не искам никому да се натрапвам. Аз просто си плащам таксата и имам право да задавам въпроси. Чувствам се част от този университет и не бих искал да има петна по визитката му!

А вие какво ще кажете?

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Тильо ТИЛЕВ - главен редактор, доц. г-р Владимир ЯНЕВ, доц. г-р Жоржета ЧОЛАКОВА,
Стефан СТОЯНОВ - фотограф, ас. Евелина ДАСКАЛОВА, гл. ас. г-р Иван ПОПОВ,
гл. ас. г-р Люба ПОПОВА, гл. ас. Огнян КОЙЧЕВ, доц. г-р Снежана МАГАЕВА

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА: Пловдив, 4000, ул. „Цар Асен“ №24, тел.: 261-477

ПРИЕМНО ВРЕМЕ: всеки ден от 10.00 до 14.00 часа

ВЕСТНИКЪТ МОЖЕ ДА НАМЕРИТЕ В ИНТЕРНЕТ НА АДРЕС: <http://www.fmi-plovdiv.org>.

Електронният вариант се прави от Стефан ДЖУКЕЛОВ.